

الله الرحمن الرحيم

فتنه‌ها:

مواردی را که باید در مورد آنها دانست

عید محمد حامد
محمد مصطفی نعیمی

کابل: حمل ۱۳۹۹

فتنه‌ها: مواردی را که باید در مورد آن‌ها دانست

اکثر پدیده‌ها و وقایع به صورت مطلق خوب و یا بد نمی‌باشند بلکه ترکیبی از خوبی و بدی در آن‌ها نهفته است. فتنه‌ها نیز از جمله پدیده‌هایی‌اند که برای عده‌ای منشأ خوبی و برای عده‌ای منبع ناخوشایندی و خسران و یا هم برای عده‌ای شاید در عین زمان هم پرمفعت و هم پرضرر باشد چنان‌که قول رسول اکرم ﷺ بر این گواه است:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ؛ قَالَتْ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَنِ الطَّاعُونَ، فَأَخْبَرَنِي: «أَنَّ عَذَابَ يَبْعَثُهُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ، وَأَنَّ اللَّهَ جَعَلَ رَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ، لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ يَفْعُ الطَّاعُونَ فَيَمُوتُ فِي بَلَدِهِ صَابِرًا مُحْتَسِبًا يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يُصِيبُهُ إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ إِلَّا كَانَ لَهُ مِثْلُ أُجْرِ شَهِيدٍ». (بخاری ح. ۱، ۱۹۴-۲۵۶ هـ، حدیث. ۳۴۷۴)

ترجمه: عایشه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا همسر گرامی نبی اکرم ﷺ می‌گوید: از رسول‌الله ﷺ درباره طاعون پرسیدم. فرمود: «همانا طاعون، عذابی است که خداوند بر هر کس که بخواهد، می‌فرستد. و باید دانست که خداوند آن را برای مؤمنین، رحمت قرار داده است. بنابراین، هنگام شیوع طاعون، هر کس که با شکیبایی و نیت ثواب و این اعتقاد که هیچ ضرری بدون تقدیر خداوند به او نمی‌رسد، در شهر خود بماند، اجری همانند اجر شهید، به او عنایت می‌شود.»

۲ □ عید محمد حامد و محمد مصطفیٰ نعیمی

مهم این است که در هنگام فتنه‌ها مردم باید نکاتی را در نظر گیرند تا بتوانند در هنگام دشواری‌ها، راه درست را برگزیده و رضایت الله ﷻ را کسب نمایند؛ به گونه‌ی مثال، در کنار لازمی پنداشتن و مراعات نمودن توصیه‌های متخصصین از جمله مسئولین و متخصصین صحتی در هنگام شیوع بیماری‌ها، انجنیران ساختمانی، اقلیمی، زمین‌شناسی و غیره در زمان وقوع شرایط وخیمی چون زلزله، لغزش زمین و صدمه دیدن ساختمان‌ها و در بعضی شرایط بحرانی دیگر توصیه‌های سیاست‌مداران و سایر متخصصین، چه این شرایط محدود به مکان و زمان مشخص و کوچک باشد و چه این حدود وسیع باشند، با استفاده از عقل و ارزیابی شرایط، باید جنبه‌ی دینی و متاله‌ای را نیز به یاد داشت، زیرا تنها تکیه بر وسایل کارساز نخواهد بود.

الله ﷻ می‌فرماید:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ (قرآن،
سوره. النساء، آیه. ۵۹)

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید اطاعت کنید خدا را و اطاعت کنید پیغمبر و اولی الامر از خودتان را).

وجه ظهور و وقوع این فتنه‌ها و عذاب‌های الهی در قرآن عظیم‌الشان در سوره‌ها متعدد بیان شده که از جمله بعضی از این آیه‌ها را با ترجمه و تفسیر به صورت خلاصه بیان می‌داریم:

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي
عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ (قرآن، سوره. الروم، آیه. ۴۱)

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۳

ترجمه: به سبب کارهای که مردم انجام داده‌اند، فساد در خشکی و دریا آشکار شده است، تا (خداوند) جزای بعضی از آنچه را که انجام داده‌اند، به آنان بچشاند، باشد که آنان (به‌سوی حق) بازگردند.

تفسیر: ظهور فساد عبارت است از بروز خلل در اشیاء؛ مانند بروز قحطی و خشک‌سالی، کمبود ارزاق و اشیاء موردنیاز عامه، کثرت خوف و هراس، کساد نرخ‌ها، قلت درآمدها، زدن راه‌ها، شیوع ستم، نابرابری، قتل، ترور و غیر این‌ها. البته صلاح و رونق کار زمین و آسمان با طاعت حق تعالی است، بدین جهت در حدیث شریف آمده است: «بی‌گمان برپاداشتن حدی از حدود حق تعالی در زمین، برای اهل زمین از چهل روز بارانندن باران مفیدتر است». آری! هرگاه عدالت برپا شد، خیروبرکت بسیار می‌شود، از این روی در حدیث شریف به روایت بخاری و مسلم آمده است که رسول خدا ﷺ فرمودند: «فاجر چون بمیرد، عباد و بلاد و درختان و چهارپایان همه از شر وی احساس راحتی می‌کنند». آری! شرک و معاصی سبب ظهور فساد در عالم است و فلسفه وابسته کردن ظهور فساد به بروز شرک و معاصی این است: «تا خداوند برخی از آنچه را کرده‌اند، به آنان بچشاند» یعنی: تا سزای بخشی از کار و کردارشان را در دنیا به آنان بچشاند، قبل از آن که در برابر تمام کار و کردارشان در آخرت مجازات شوند، «باشد که آنان بازگردند»، از گناهی که در آن قرار دارند و به‌سوی خداوند ﷻ توبه کنند.

پس، از آیه کریمه چنین می‌فهمیم که هر فسادی که در روی زمین روی می‌دهد، سبب آن، انحراف از امر خدا ﷻ و شرک و کفر است و فساد عذابی است که خداوند متعال آن را نازل می‌کند تا انسان به‌اشتباه

۴ □ عید محمد حامد و محمد مصطفیٰ نعیمی

خویش در خط سیر زندگی‌اش متوجه شده و به راه صلاح باز آید. پس هر کس دنیای فساد بار امروز را به‌درستی بشناسد، به نیاز انسان عصر حاضر به اسلام و رحمت آن، بیشتر پی می‌برد (هروی ع. م.، ۱۴۳۱، ص. ۲۱۱۲-۲۱۱۳).

همین‌گونه، در روزگار ما فساد در خشکی و دریا از اثر دست‌اندازی و دخالت انسان در امور طبیعی با استفاده از تکنولوژی جدید مانند تغییر دادن ژن (gene) نباتات برای ثمر دهی بیشتر، کیمیایی سازی غذا و رشد انواع ویروس‌ها و بیماری‌هایی که در گذشته موجود نبودند، تغییر و بارور کردن تخم‌ها به اصطلاح «اصلاح‌شده» که در حقیقت فاسد شده‌اند، ایجاد زلزله‌های مصنوعی و باران مصنوعی با استفاده از تکنولوژی هارپ و سرن و غیره ... آزمایش‌های اتمی در زمین و ابحار و استفادهٔ بیش‌ازحد مواد کیمیایی در مواد خوراکی، منجر به ایجاد فساد به سطح گسترده شده است. بعید نیست که این‌همه دست‌اندازی و تصرف فساد آمیز در ملک خداوند ﷻ باعث آمدن عذاب از سوی خداوند ﷻ شود تا انسان‌ها را متوجه اشتباهاتی که دارند بکند تا توبه کرده و به سوی الله ﷻ برگردند.

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُظْلَمَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ (قرآن، سوره. هود، آیه.

(۱۱۷)

ترجمه: (و ای پیامبر!) پروردگارت چنین نبود که شهرها (و آبادی‌ها) را به ظلم نابود کند، درحالی‌که اهل آن (افرادی شایسته و) نیکوکار باشند.

تفسیر: خداوند متعال سنت خویش در نابود کردن مردم شهرها را بیان داشته و می‌فرماید: «و هرگز پروردگار تو بر آن نبوده است که شهرها

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۵

را به ستم هلاک کند درحالی که مردمانش اصلاح‌گر باشند» و با یکدیگر به عدل و انصاف رفتار نمایند. پس خدای عزوجل آن‌ها را به مجرد شک و شرکشان هلاک نمی‌سازد! تا آن‌که فساد در زمین را با شک و شرک ضمیمه نکنند و این از فرط رحمت خدای عزوجل و سهل‌گیری وی در حقوق خویش است؛ از این جهت، فقها در هنگام تراحم حقوق^۱، حقوق العباد را بر حقوق الله مقدم ساخته است (هروی ع. م.، ۱۴۳۱، ص. ۱۲۰۲).

یعنی خداوند ﷻ هیچ شهر و قومی را مجازات نمی‌کند که در آن دیار بر حقوق بندگان ظلم روا ندارند و توانمندان و زورمندان بر فقرا و زیردستان به انواع مختلف ظلم نکنند.

در عصر حاضر عده‌ای کوچک حاکم بر تعداد کثیری از مردمانی که در شهرها و کشورهای مختلف جهان حکومت می‌کنند انواع ظلم‌ها را روا می‌دارند و ظلمشان هم، رنگی دارد که در ظاهر کمک و خیرخواهی می‌نماید اما در حقیقت بدترین نوع ظلم و فساد است. بارزترین نمونه‌ای آن سود و نظام سود خوری رایج در جهان است که در آن مردم از سود فرار نمی‌توانند و از مردم سود (ربا) گرفته می‌شود تا توسط این پدیده‌ای شوم مبدل به غلام‌های حلقه‌به‌گوش این نظام فاسد شوند که توسط چند خاندان اداره می‌شود. این نظام، حتی با ترفند کمک به سایر کشورها پول می‌پردازند و به قول خودشان با

^۱ «تراحم» از ماده «زحمت» است و در اصطلاح، هرگاه دو حکم برای یکدیگر مزاحمتی ایجاد کنند، به‌گونه‌ای که نتوان به هر دو عمل کرد، به آن «تراحم» گویند و آن دو حکم را «متزاحمین» نامند. به‌عنوان مثال، هرگاه دو نفر غرق شده باشند و مکلف قدرت نجات هر دو را نداشته، بلکه تنها نجات یک نفر برایش مقدور باشد، در آن صورت، دو واجب، «متزاحم» خواهند بود (Wikifeqh.ir, 2020).

تکتانه (فی‌صدی سود) اندک می‌خواهند که کشورهای رو به توسعه را کمک و بازسازی نمایند، ولی چون به نتایج پروژه‌های این شیطان‌صفتان و سطح قرض‌داری کشورهای مقروض دیده شود آن‌هایی که دید بصیرت دارند به اهداف شوم آن‌ها پی خواهند برد و درک خواهند کرد که چگونه این کمک‌های ظاهری، کشورها و مردم کشورها را به‌سوی بردگی سوق می‌دهد.

بناءً، بر ماست که آنگاه که متوجه عذاب شدیم باید به سوی الله ﷻ رجوع کرده و خالصانه دعا کنیم که الله ﷻ عذاب را از ما دفع نماید. رجوع با اخلاص به‌سوی الله ﷻ به این معنی است که خاشعانه و با اخلاص در رفتار خویش تغییر بیاوریم، اعمال صالح را بیشتر انجام دهیم و در ضمن نتیجه نیکو و دفع مصیبت را از الله متعال بطلبیم. البته هرگاه اخلاص در کار نباشد شاید مصیبت برداشته شود ولی رضایت الله ﷻ کسب نمی‌شود.

رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ (قرآن، سوره. الدخان، آیه. ۱۲)

ترجمه: (آنگاه کافران می‌گویند): «پروردگارا! این عذاب را از ما برطرف کن، بی‌گمان ما ایمان می‌آوریم».

تفسیر انوار القرآن: می‌گویند: «پروردگارا! این عذاب را از ما دور کن» که اگر عذاب را از ما دور کنی «هرآینه ما مؤمن می‌شویم». روایت شده است که مشرکان قریش نزد رسول اکرم ﷺ آمده و گفتند: اگر خداوند ﷻ این عذاب را از ما دور گرداند، ما مسلمان می‌شویم. مراد از عذاب، گرسنگی‌ای بود که به سبب آن این دود را می‌دیدند (هروی ع. م، ۱۴۳۱، ص. ۲۶۱۴).

تفسیر کشف الاسرار: و این واقعه قریش را بود که رسول خدا ﷺ بر ایشان دعاء بد گفت که: بار خدا! آنان را به قحطی‌ای همانند

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۷

قحط‌سال‌های دوران یوسف (عَلَيْهِ السَّلَامُ) گرفتار کن. هفت سال به دعاء رسول، ایشان را قحط رسید که مردارها و استخوان‌ها می‌خوردند:

فَكَانَ يَرَى الرَّجُلَ مِنْهُمْ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ كَهَيْئَةِ الدَّخَانِ

ابوسفیان آمد و گفت: یا محمد تو به صلۀ رحم می‌فرمایی و بر قوم خویش رحمت نمی‌کنی که از گرسنگی هلاک شدند. دعا کن تا رب العزت این عذاب گرسنگی و قحط از ما باز برد و ما ایمان آریم، فذلک قوله:

رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ

قومی گفتند این صفت روز بدر است که کافران به وقت قتل و قتل از صعوبت و شدت آن حال، تاریکی بسر و چشم ایشان درآمد که بر هوا همه دود می‌دیدند. این است بطشه کبری که رب العزت می‌فرماید:

يَوْمَ تَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ

این قول ابن مسعود است که وی گفت:

خمس قد مضین الزام و الروم و البطشة و القمر و الدخان

و قومی دیگر گفتند، دخان نگذشته و در مستقبل خواهد بود، نشانی است از نشانه‌های مهین قیامت و آن قول ابن عباس و ابن عمر و الحسن (عَلَيْهِمُ السَّلَامُ) است که گفتند: دودی پدید آید میان آسمان و زمین، چنان‌که در خانه‌ای آتش‌افروزند و پر دود شود، همه روی زمین پر دود شود و در خلق پیچد. اما مؤمن را مانند زکامی درگیرد و بیش از آن او را رنج نبود

۸ □ عید محمد حامد و محمد مصطفیٰ نعیمی

و بر کافر و منافق صعب باشد، که دود در باطن وی شود و از بینی و گوش و زیر وی بیرون می‌آید و ظاهر و باطن وی می‌سوزد (انصاری ص. ۴۵۴۸-۴۵۴۹).

در طول تاریخ اقوام و مردمان بسیاری بوده‌اند که مصیبت و فتنه ایشان را رسیده است که اکثراً از کرده‌ای خویش پشیمان نشده و به سمت الله متعال رجوع نکرده‌اند، ولی رجوع و بازگشت با اخلاص مجموعی قوم یونس علیه السلام است که ایشان را سود بخشید و عذاب از آن‌ها دفع شد.

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ آمَنَتْ فَنَنَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُونُسَ لَمَا آمَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ
عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ (قرآن، سوره. یونس، آیه. ۹۸)

ترجمه: پس چرا هیچ شهر (و آبادی) ایمان نیاورد که ایمانشان سودشان دهد، مگر قوم یونس، چون ایمان آوردند عذاب رسواکننده را در زندگی دنیا از آن‌ها برطرف کردیم، و تا مدتی معین آن‌ها را بهره‌مند ساختیم.

تفسیر: «چرا هیچ شهری نبود که اهل آن ایمان بیاورد» «آنگاه که عذاب را می‌بیند و ایمان آن به حالش سود بخشد؟ مگر قوم یونس که ایمانشان، به‌عنوان یک استثناء، در حال مشاهده عذاب پذیرفته شد». یا معنی این است: پس چرا مردم حتی یک شهر از این شهرهایی که ما هلاکشان ساختیم، نبودند که ایمانی به‌هنگام و عبرت‌انگیز بیاورند، چنان ایمانی که برای خدا ﷻ خالص بوده و قبل از مشاهده عذاب وی باشد و آن را به تأخیر نیندازند چنان‌که فرعون به تأخیر انداخت، مگر قوم یونس علیه السلام که وقتی «در هنگام مشاهده مقدمات عذاب» ایمان آوردند «به

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۹

ایمانی معتبر و صادقانه «عذاب رسواگر را در زندگی دنیا از آنان برطرف ساختیم» این همان عذابی است که یونس (علیه السلام) نزولش را به آنان وعده داده بود، اما آن‌ها عین آن را ندیدند بلکه علامات و نشانه‌های آن را که ابری سیاه و دارای دود غلیظی بود، مشاهده کردند «و تا مدتی آنان را بهره‌مند ساختیم»، (البته) بعد از برطرف ساختن عذاب از آنان. داستان قوم یونس (علیه السلام) سومین داستان ذکر شده در این سوره پس از داستان نوح و موسی (علیهم السلام) است.

قتاده (قَتَادَةُ) در تفسیر این آیه، بنا را بر وجه اولی که در معنی آن ذکر کردیم، قرار داده و می‌گوید: «حالتی که برای قوم یونس (علیه السلام) روی داد، در امت‌های قبل از آن رخ نداده بود. یعنی ایمان مردم هیچ شهری که کافر شده و سپس در هنگام مشاهده عذاب ایمان آورده بودند - به جز ایمان قوم یونس (علیه السلام) سودمند واقع نگردید، بنابراین، خدای عزوجل قوم یونس (علیه السلام) را از این سنت عام که عدم پذیرش ایمان در هنگام رؤیت عذاب است، استثناء کرد. قتاده (قَتَادَةُ) اضافه می‌کند: به ما نقل شده که قوم یونس (علیه السلام) در نینوا از سرزمین موصل می‌زیستند، پس چون پیامبرشان را گم کردند، زیرا وقتی ایمان نیاوردند، او خشمگین از میانشان بیرون رفت، که خود این، یکی از نشانه‌های آشکار نزول عذاب بر آنان بود، در این هنگام، خدای عزوجل گرایش به توبه را در دل‌هایشان افکند پس پوشاک‌های زبرِ پشمینه‌ای پوشیده به صحرا بیرون رفتند و چهارپایان خود را نیز با خود بردند و میان هر حیوانی با فرزندش جدایی افکندند و چهل بامداد در این حالت به سوی خدای عزوجل بانگ ناله سر دادند و فریاد و ضجه حیوانات نیز همراه با آنان زمین را پر کرده بود پس چون خدای عزوجل صدق و راستی را از دل‌هایشان دریافت و توبه و

ندامت راستینشان از اعمال گذشته‌شان را به علم ظهور دانست، عذاب را از آنان برطرف ساخت، بعد از آن که عذاب بر آنان فرو آویخته شده و میان آنان و نزول نهایی عذاب، جز اندک زمانی باقی نمانده بود. این واقعه در روز جمعه، مطابق روز عاشورا اتفاق افتاد (هروی ع. م، ۱۴۳۱، ص. ۱۱۳۱-۱۱۳۳).

و اینکه بخشی از رجوع به الله ﷻ این است تا تغییری در خلق الله ﷻ نیاوریم و در کارهای خویش اصلاح نماییم، زیرا در سنت الله ﷻ تغییری نیست و اگر بنده بخواهد در مخالف سنت خدای متعال گام بردارد و معصیت کند بر ایشان مصیبت آید.

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ
اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ (قرآن، سوره الروم، آیه. ۳۰)

ترجمه: پس روی خود را با حق‌گرایی (و اخلاص) به سوی دین آور، فطرت الهی است، که (خداوند) مردم را بر آن آفریده است، دگرگونی در آفرینش خدا نیست، این است دین استوار، ولیکن بیشتر مردم نمی‌دانند.

تفسیر: «پس رویت را به سوی این دین «مستقیم» بگردان، با حق‌گرایی «یعنی پایدارانه و استوارانه روی به آن کن، بی‌هیچ‌گرایش و التفاتی به سوی غیر آن از ادیان باطل». این فطرت خداوند «یعنی خلقت و سرشتی است» که مردم را بر آن آفریده است «یعنی خداوند ﷻ مردم را بر فطرت اسلام آفریده است و اگر عوارضی در

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۱۱

آنان پدید نیاید که به سبب آن به کفر گرایند، آن‌ها بر این سرشت خود پایدارند پس این فقط دین مستقیم الهی است که با فطرت بشری منسجم و هماهنگ می‌باشد. چنان‌که در حدیث شریف به روایت ابوهریره رضی الله عنه آمده است: «هیچ نوزادی نیست مگر این‌که بر فطرت متولد می‌شود ولی پدر و مادرش او را یهودی یا نصرانی یا مجوسی می‌گردانند». همچنین در حدیث شریف قدسی به روایت عیاض رضی الله عنه آمده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله روزی خطبه می‌خواندند و در خطبه خویش به نقل از خدای تبارک و تعالی فرمودند: «من همه بندگانم را حنیف و حق‌گرا آفریده‌ام ولی شیاطین به‌سوی آن‌ها آمده و آنان را از دینشان گمراه ساختند و آنچه را که من حلال کرده بودم، بر آنان حرام گردانیدند» (هروی ع. م، ۱۴۳۱، ص. ۲۱۰۶-۲۱۰۷).

این آیه کریمه و احادیث شریف یادشده، دلیل بر فطری بودن عقیده توحیدی و سلامت آفرینش اعتقاد در نهاد انسان است پس با تأثیرات محیط، افکار و القائات انحرافی و موروثی و تقلیدهای باطل دور از سلطه فکر و اندیشه است که عقیده پاک توحیدی تغییر می‌کند.

«در آفرینش الهی تبدیلی نیست». یعنی آفرینش الهی را با پرستش غیر وی تغییر ندهید بلکه بر فطرت اسلام و توحید باقی و پایدار بمانید. «دین استوار این است». یعنی پایبندی به فطرت، همانا دین مستقیم و استوار است «ولی اکثر مردم» همچون کفار مکه در زمان نزول آیه، «نمی‌دانند» این حقیقت را تا به آن عمل کنند و آن را در عینیت به کار بندند. چنان‌که امروز

نیز، اکثریت خلق از این حقیقت جاهل اند که فطرت بشری جز با رویکرد و گرایش به دین حنیف و پاک توحیدی، منسجم و هماهنگ نمی‌شود.

نظر ما نیز این است که تغییر در آفرینش الله ﷻ و در فطرتی که الله ﷻ برای انسان آفریده است، می‌تواند تغییری در انحراف عقیده‌ای توحید الهی باشد، آن‌چنان‌که در بالا ذکر شد؛ همچنان تغییر آوردن در فطرت انسان می‌تواند به معنی تغییر در رفتار انسان با سایر مخلوقات، تغییر ساختار بیولوژیکی موجودات زنده، تغییر در اقلیم با تولید بیشتر گازهای گل‌خانه‌ای و غیره باشد. تغییرات در آفرینش الله متعال را تحت سؤال دوم در بخش بعدی می‌توانید مفصل‌تر مطالعه نمایید.

پاسخ به بعضی از سؤالات

در این بخش به اذن خداوند منان کوشش می‌کنیم تا برخی از سؤالات مهم را بررسی کرده و به آن‌ها پاسخ ارائه کنیم تا دوستان و برادران و خواهرانمان بتوانند از آن بهره‌مند شوند و ما را در دعای خیر به یاد دارند که بی‌شک خداوند ﷻ دعای مسلمان در حق مسلمان را اجابت می‌کند.

۱. توکل واقعی به الله متعال در این شرایط چگونه می‌باشد؟

در طول تاریخ اسلام، علمای کرام و بزرگان دین در باب توکل و شرح حقیقت توکل، سخنان نغز و ناب برای معاصران خود و آیندگان به یادگار گذاشته‌اند که هریک به‌نوبه خود دُری بس گران‌بهایند. در اینجا سخنانی چند از عرفای کرام و بزرگان دین را ذکر می‌کنیم تا درباره توکل و حقیقت آن استنادی کرده باشیم به اقوال سلف صالح که پیشگامان دین بودند:

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۱۳

فضیل عیاض رضی الله عنه فرمود: حقیقت توکل آن است که به غیر الله امید ندارد و از غیر الله نترسد (عطارنیشاپوری، ۱۳۸۶ ص. ۸۴).

عبدالله ابن مبارک رضی الله عنه گفت: توکل آن نیست که تو از نفس خویش توکل بینی. توکل آن است که خداوند تعالی از تو توکل داند (عطارنیشاپوری، ۱۳۸۶ ص. ۱۹۰)!

جنید رضی الله عنه گفت: توکل آنست که خدای را باشی چنانکه پیش‌ازاین که نبود، خدای را بودی (عطارنیشاپوری، ۱۳۸۶ ص. ۳۸۸)!

شیخ جعفر خلدی رضی الله عنه گفت: توکل استقامت است با خداوند تعالی در هر دو حالت بودن و نبود آنچه بایسته و نیاز است (عطارنیشاپوری، ۱۳۸۶ ص. ۶۵۵).

با تمسک به اقوال و افعال بزرگان دین و صاحب‌شریعت صلی الله علیه و آله، نظر ما درباره توکل این است: توکل یعنی بر خداوند یکتا حساب کردن! در میان ما، در عرف عوام مردم، وقتی می‌گویند من بر فلان شخص حساب می‌کنم و یا من بر تو حساب می‌کنم، بدان معنی است که فلان شخص مرا ناامید نمی‌کند و یا تو مرا ناامید نمی‌کنی. وقتی ما بر خالق عالم ﷻ توکل می‌کنیم یعنی بالای او حساب می‌کنیم! و باید بدانیم که او ما را ناامید نمی‌کند، چه انسانی که مخلوق ضعیف است وقتی بار حساب دوستی بر او نهاده شود تا آخرین رمق حیات بر آن ایستاده خواهد بود که خلاف وعده نکرده باشد و دوستش را ناامید نکند، حالا که خداوند یکتا قادر مطلق است چطور ممکن است که او متوکل را ناامید کند؟ پس باید که توکل با یقین باشد و شک را در آن راه نباشد که توکل بر حق ﷻ با شک حقیقتاً نوعی از شرک است. خداوند منان ﷻ ما را در قرآن خبر می‌دهد که:

إِنْ يَبْضُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرْكُمْ مِنْ
بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ (قرآن، سوره آل عمران، آیه. ۱۶۰)

ترجمه: اگر خداوند شما را یاری کند، هیچ‌کس بر شما پیروز نخواهد شد، و اگر شما را به خود واگذارد و یاری‌تان نکند پس چه کسی بعد از او شما را یاری خواهد کرد؟ و مؤمنان باید تنها بر خدا توکل کنند.

در این شرایط با در نظر داشت تعلیمات شرع مبین، آنچه را در توان ما است باید انجام بدهیم از قبیل تدابیر ایمنی، نظافت، احتیاط در تمام احوال، اقوال، حرکات و امور و بعد توکل کنیم بر خداوند ﷻ چنان‌که در حدیث شریف داریم که زانوی اشتر را ببند و بعد توکل کن بر الله ﷻ.

۲. انسان چگونه در خلقت خداوند تغییر آورده است؟

باید بدانیم که هر آنچه حق ﷻ خلق کرده بر اساس حکمت خویش بر حق خلق کرده است و هر نوع تغییر در خلقت خداوند کاری است باطل. شاید گذشتگان ما این باطل‌ها را کمتر مشاهده کرده باشند اما در عصر و زمانی که ما زندگی می‌کنیم این اباطیل را بیشتر و بهتر درک می‌کنیم. تغییر در خلقت چند نوع است که مختصراً به هر کدام اشاره می‌کنیم، ان‌شاءالله العزیز.

الف. فطرت: چنان‌که در آیه کریمه هم در بالا اشاره شد، خداوند انسان‌ها را بر فطرت پاک یعنی دین اسلام آفریده ولی این انسان‌ها هستند که عقاید خود را با شرک و کفر و انکار خالق خود، تغییر دادند.

ب. جنسیت: در قرن ۲۱ ما شاهد آن هستیم که با پیشرفت اطلاعات و تکنولوژی جدید و ترقی علم طبابت، عده‌ای زیادی از انسان‌ها حتی جنسیت خود را تغییر می‌دهند؛ مثلاً مردها خود را تبدیل به زن و زن‌ها با عملیات جراحی خود را تبدیل به مرد می‌کنند. فردی به نام Chelsea Manning که

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۱۵

یک سرباز امریکایی بود و در اصل مرد بود (Edward Manning) تغییر جنسیت داد (biography.com editor, 2014) و از جمله مشهورترین دوجنسیتی‌ها (Transsexuals) در دنیا شناخته می‌شود.

در برخی از کشورهای جهان حتی قانون ساخته‌اند که اطفال معصوم و نادان این حق را دارند که اگر با جنسیت خود راضی نباشند، درخواست تغییر جنسیت بدهند و والدینشان و دولت مجبور به برآورده کردن این درخواست آن‌ها هستند؛ یعنی پسر بچه می‌تواند درخواست کند که او دختر باشد! و با عمل جراحی اعضای تناسلی او را تغییر داده او را دختر می‌سازند، که این تغییر در خلقت است. البته باید یادآور شد که سن قانونی برای تغییر جنسیت در کشورهای مختلف فرق می‌کند (Köhler, 2018). لعنهم الله!

ج. حیوانات: چنان‌که در بالا اشاره شد مسئله‌ای تغییر جنسیت تنها بر انسان‌ها مختص نبوده بلکه در ژن حیوانات هم دخالت کرده‌اند چنان‌که ژن‌های دو حیوان متفاوت را مخلوط کرده حیوان سوم به بار آورده‌اند که این هم تغییر در خلقت است (Kwok, 2018) و (Kossakovski, 2017).

د. القاء مصنوعی: یکی دیگر از کارهای که تغییر در خلقت است القاء مصنوعی می‌باشد. این عمل هم در دام‌ها و حیوانات و هم در انسان‌ها انجام می‌شود. تا حدی در این کار ناسزا پیشرفته‌اند که یک مرد و زن می‌توانند اسپرم و تخم خود را در رحم زن دیگر (فرد سوم) جاسازی کنند و برای این کار پول هم پرداخت می‌کنند تا زنی که زحمت بار حمل طفل را می‌کشد بی‌مزد نماند. این مثالی از تغییر خلقت است که اطفالی به جامعه عرضه می‌شود که از صلب پدر و رحم مادر اصلی نیستند!

ه. آب‌وهوا: تحقیقات علمی و ساخت‌وساز دستگاه‌های پیشرفته به انسان‌ها این توان را داده است تا در آب‌وهوا تغییرات ایجاد کنند. دو پروژه‌ای بسیار مخوف و خطرناک دجالی که روی این موضوع کار می‌کند، پروژه‌های

هارپ (HAARP) و سرن (CERN) هستند. برای معلومات بیشتر لینک چند ویدیو را در پایان این رساله ضمیمه می‌کنیم تا دربارهٔ این دخالت‌های انسانی و نیروهای دجالی که باعث فساد در زمین و دریا شده‌اند، بیشتر بدانید.

۳. کدام اصلاحات را باید انسان در خود، جامعه و محیط

خویش بیاورد؟

اصلاح در قدم اول فردی است؛ یعنی فرد باید خود را اصلاح کند تا بتواند در قدم دوم محیط و ما حول خود را اصلاح کند، البته نباید منتظر آن بود که خود را کامل ساخته و بعداً به اصلاح جامعه پرداخت، بلکه می‌توان بعد از آنکه در امر خیری دانش حاصل کرد و دانست که این امر می‌تواند به نفع سایر افراد باشد، به نشر آن امر پرداخت. همچنان در صورت کسب دانش در امر شر باید سایرین را آگاه ساخت؛ این چنین در فضاء اجتماعی و محیط انسانی تغییر مثبت ایجاد می‌شود.

باید به یاد داشت که خداوند ﷻ متنفر است از آنچه که می‌گوییم و بر آن عمل نمی‌کنیم و در قرآن خبر می‌دهد که:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ * كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ (قرآن، سوره. الصف، آیه. ۲-۳)

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده‌اید! چرا چیزی را می‌گویید که عمل نمی‌کنید؟! نزد الله سخت ناپسند (و موجب خشم) است آن که چیزی را بگویید که عمل نمی‌کنید.

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۱۷

و بهترین راه به خاطر اصلاح خود ما رجوع به کتاب الله و سنت رسول الله ﷺ است؛ با صدق و خلوص نیت. وقتی این اصلاح به میان آید نور او خودبه‌خود ماحول را متحول خواهد کرد، چنان‌که اقبال رحمته الله علیه می‌فرماید:

خود بخود گردد در میخانه باز بر تهی پیمانگان بی نیاز!
(لاهوری، ۴ عنوان. الله الصمد)

۴. آیا باید از مریضی (کرونا COVID-19) و یا هم سایر

مصیبت‌ها بترسیم؟

مؤمن جز ذات پاک خداوند قهار و جبار عز وجله نباید که از هیچ‌چیز دیگر بترسد. خداوند در قرآن ما را خبر می‌دهد که:

فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي وَلَا تَمُنَّ بِعَمِّي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (قرآن، سوره البقره، آیه. ۱۵۰)

ترجمه: پس از آن‌ها نترسید، و از من بترسید، و تا نعمت خود را بر شما تمام کنم، و باشد که هدایت شوید.

حیرت‌انگیز و تعجب‌آور است که از ویروس کرونا که به چشم دیده نمی‌شود ترس و هراس وجود دارد و از خداوندی که زمین، آسمان، آفتاب، مهتاب، کهکشان‌ها، هفت طبقه آسمان، عرش و کرسی، هشت جنت و هفت دوزخ و باقی هرآن چه در عالمین و کونین دیده می‌شود و دیده نمی‌شود را آفریده است، ترسی وجود ندارد!

ترس را می‌توان با آگاه ساختن مردم از حقیقت زدود و با ارائه تصویر

حق‌گرایانه و پرمعنی به جای ترس، امید را در دل بندگان زنده ساخت؛ بالاخر این آگاهی‌ای روحانی، معنوی و طبیعی بندها درک خواهند که چه کنند تا رضای الله متعال را به دست بیاورند. این دنیا خواه و یا نا خواه فانی است، چه فتنه‌ها باشند و چه نباشند، ولی در حقیقت این فتنه‌ها محکی‌اند که بندهای خالص خداوند را از آن‌هایی که الله متعال را در زمان دشواری فراموش می‌کنند جدا سازند. بنده‌ای مخلص باید تلاش نماید که در هر حالتی رضایت الله متعال را در اولویت قرار بدهد.

الله متعال در سوره مبارک عنکبوت می‌فرماید:

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ * وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ (قرآن، سوره. العنکبوت، آیه. ۲-۳)

ترجمه: آیا مردم پنداشتند که تا گفتند ایمان آوردیم رها می‌شوند و مورد آزمایش قرار نمی‌گیرند و به یقین کسانی را که پیش از اینان بودند آزمودیم تا خدا آنان را که راست گفته‌اند معلوم دارد و دروغ‌گویان را [نیز] معلوم دارد

افرادی که از کرونا می‌ترسند، نه ترس طبیعی بلکه ترسی که ذهن و قلب را همیشه مشغول خود کند و خدا را از یاد وی برد، در حقیقت از مرگ می‌ترسند؛ مرگی که به ذات خود مخلوق بوده و خواه ناخواه دامن‌گیر هر موجود زنده خواهد شد. قرآن ما را خبر می‌دهد که:

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ (قرآن، سوره. الملک، آیه. ۲)

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۱۹

ترجمه: (همان) کسی که مرگ وزندگی را آفرید تا شما را بیازماید که کدام‌یک از شما نیکوکار تر است، و او پیروزمند بخشنده است.

اینگونه ترس از مخلوق، نوعی از شرک است که خداوند یکتا ﷻ از این شرک‌های پوشیده (خفی) ما را نگه دارد و خوف این‌ها را از دل‌های ما بیرون کند. اقبال رحمته‌الله‌علیه می‌فرماید:

هرکه رمز مصطفی فهمیده است	شرک را در خوف مضمّر دیده است
تو ازین نه آسمان ترسی؟ مترس!	از فراخای جهان ترسی؟ مترس
(لاهوری، ۴ عنوان. در معنی اینکه	و (لاهوری، جاوید نامه، ۳ عنوان.
... و توحید از الة امراض خبیثه)	تمهید زمینی -... اسرار معراج را)

و مولانا رحمته‌الله‌علیه می‌فرماید:

ترس مویی نیست اندر پیش عشق	جمله قربانند اندر کیش عشق
(«مولوی»، دفتر پنجم، بخش ۷۸)	

احادیث نبی کریم در مورد فتنه‌ها و بیماری‌های واگیر (طاعون) و توصیه‌هایی که امروز باید در نظر گرفته شوند:

درباره امراض فراگیر و طاعون، احادیث زیادی وجود دارند که به چند حدیث مهم در اینجا بسنده می‌کنیم. اول اینکه رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند:

عَنْ أَسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رضی‌الله‌عنه عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم أَنَّهُ قَالَ: «إِنَّ هَذَا الْوَجْعَ أَوْ السَّمَّ رَجَزٌ عَذَبَ بِهِ بَعْضُ الْأُمَمِ قَبْلَكُمْ، ثُمَّ بَقِيَ بَعْدَ الْأَرْضِ، فَيَنْذَهُبُ الْمَرْءَ

وَأُتِي الْأُخْرَى، فَمَنْ سَمِعَ بِهِ بِأَرْضٍ، فَلَا يَهْدَمَنَّ عَلَيْهِ، وَمَنْ وَقَعَ بِأَرْضٍ وَهُوَ
بِهَا، فَلَا يُخْرِجُهُ الْفَرَازُ مِنْهُ». (مسلم، ۲۰۶-۲۶۱ هـ، حدیث. ۲۲۱۸)

ترجمه: اسامه بن زید رضی الله عنه می‌گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «این بیماری
(طاعون) عذابی است که برخی از امت‌های گذشته به آن دچار شدند و
بعدازآن، روی زمین باقی ماند. گاهی از بین می‌رود و گاهی دیگر، ظاهر
می‌شود. لذا هرکس شنید که در سرزمینی، طاعون وجود دارد، بدان جا
نرود. و اگر در سرزمینی که در آنجا بسر می‌برد، طاعون شیوع پیدا کرد،
از ترس آن، فرار نکنند».

این حدیث شریف بهترین راه جلوگیری از شیوع بیماری را به ما
می‌آموزاند. همین موضوعی را که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به آن امر فرموده‌اند، دقیقاً
چیزی است که دنیای امروز آن را عملی می‌کند. امروز تمام پروازها در
سرتاسر دنیا توقف داده‌شده تا مردم نه به شهری بروند که بیماری وجود دارد
و نه هم از شهری که بیماری وجود دارد بیرون شوند.
حدیث دیگری که رسول اکرم صلی الله علیه و آله دربارهٔ وبا و طاعون گفته‌اند، این
است که:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضی الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلی الله علیه و آله قَالَ: «الطَّاعُونُ شَهَادَةٌ لِكُلِّ
مُسْلِمٍ (بخاری ح. ۱، ۱۹۴-۲۵۶ هـ حدیث. ۲۸۳۰)

ترجمه: انس بن مالک رضی الله عنه روایت می‌کند که نبی اکرم صلی الله علیه و آله فرمود:
«هر مسلمانی که در اثر بیماری طاعون بمیرد، شهید است».

برای معلومات بیشتر به لینک سخنرانی کوتاه شیخ یاسر قاضی مراجعه

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۲۱

کنید (Qadhi, 2020). همچنان حدیثی را نقل می‌کنیم که از عملکرد خلیفه دوم امیرالمؤمنین عمر فاروق رضی الله عنه ما را خبر می‌دهد که در زمان شیوع بیماری طاعون با مشوره با دیگر اصحاب چه راهی را اختیار کردند:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رضی الله عنه: أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ خَرَجَ إِلَى الشَّامِ، حَتَّى إِذَا كَانَ بِسَرْعَ لَيْلِيَةِ أَهْلِ الْأَجْدَادِ: أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ وَأَصْحَابُهُ، فَأَخْبَرُوهُ أَنَّ الْوَبَاءَ قَدْ وَقَعَ بِالشَّامِ، قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: فَقَالَ عُمَرُ: ادْعُ لِي الْمُهَاجِرِينَ الْأَوَّلِينَ فَدَعَوْتُهُمْ، فَاسْتَشَارَهُمْ، وَأَخْبَرَهُمْ أَنَّ الْوَبَاءَ قَدْ وَقَعَ بِالشَّامِ، فَاجْتَمَعُوا، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: قَدْ خَرَجْتَ لِأَمْرٍ وَلَا تَرَى أَنَّ تَرْجِعَ عَنْهُ، وَقَالَ بَعْضُهُمْ: مَعَكَ بَيْتَةُ النَّاسِ وَأَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ ص، وَلَا تَرَى أَنَّ تُقَدِّمُهُمْ عَلَى هَذَا الْوَبَاءِ، فَقَالَ: ارْتَفِعُوا عَنِّي، ثُمَّ قَالَ: ادْعُ لِي الْأَنْصَارَ فَدَعَوْتُهُمْ لَهُ، فَاسْتَشَارَهُمْ، فَسَلَكُوا سَبِيلَ الْمُهَاجِرِينَ، وَاجْتَمَعُوا كَأَخْلَافِهِمْ، فَقَالَ: ارْتَفِعُوا عَنِّي، ثُمَّ قَالَ: ادْعُ لِي مَنْ كَانَ هَاهُنَا مِنْ مَسِيحَةِ قُرَيْشٍ مِنْ مُهَاجِرَةِ الْمَشْجِ، فَدَعَوْتُهُمْ فَلَمْ يَخْتَلَفْ عَلَيْهِ رَجُلَانِ، فَقَالُوا: تَرَى أَنَّ تَرْجِعُ بِالنَّاسِ وَلَا تُقَدِّمُهُمْ عَلَى هَذَا الْوَبَاءِ، فَتَادَى عُمَرُ فِي النَّاسِ: لِي مَضِيبٌ عَلَى ظَهْرِي، فَأَصْبَحُوا عَلَيْهِ، فَقَالَ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ: أَوْرَارًا مِنْ قَدْرِ اللَّهِ؟ فَقَالَ عُمَرُ: لَوْ عَيْرَكَ قَالَهَا يَا أَبَا عُبَيْدَةَ - وَكَانَ عُمَرُ يَكْرَهُ خِلَافَةَ - نَعَمْ، تَهَرُّ مِنْ قَدْرِ اللَّهِ إِلَى قَدْرِ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَتْ لَكَ لِبَلٍ فَهَبَطَتْ وَادِيًا لَهُ عِدْوَتَانِ، إِحْدَاهُمَا خَضِبَةٌ وَالْأُخْرَى جَذْبَةٌ أَلَيْسَ لِنِ رَعِيَتِ الْخَضِبَةَ رَعِيَّتَهَا بِقَدْرِ اللَّهِ، وَإِنِ رَعِيَتِ الْجَذْبَةَ رَعِيَّتَهَا بِقَدْرِ اللَّهِ؟ قَالَ: فَجَاءَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ، وَكَانَ مُتَغَيِّبًا فِي بَعْضِ حَاجَتِهِ، فَقَالَ: لِي عِنْدِي مِنْ هَذَا عِلْمًا، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ص يَقُولُ: «إِذَا سَمِعْتُمْ بِهِ بِأَرْضٍ فَلَا تُقَدِّمُوا عَلَيْهِ، وَإِذَا وَقَعَ بِأَرْضٍ وَأَنْتُمْ بِهَا فَلَا تَخْرُجُوا فِرَارًا مِنْهُ» قَالَ: فَحَمِدَ اللَّهُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ ثُمَّ انْصَرَفَ. (مسلم، ۲۰۶-۲۶۱ هـ، حديث. ۲۲۱۹)

ترجمه: عبدالله بن عباس رضی الله عنه می‌گوید: عمر بن خطاب رضی الله عنه به سوی شام حرکت نمود تا اینکه به روستای سرخ (نزدیکی شام) رسید و در آنجا با مسلمانان شام (فلسطین، اردن، دمشق، حمص و قنصرین) یعنی ابو عبیده بن جراح رضی الله عنه و یارانش، ملاقات نمود. آنان او را اطلاع دادند که بیماری

طاعون در شام، شیوع پیدا کرده است. عمر بن خطاب رضی الله عنه گفت: مهاجرین نخستین را فراخوانید. راوی می‌گوید: من آنان را فراخواندم. عمر بن خطاب با آن‌ها مشورت نمود و به اطلاعشان رساند که طاعون در سرزمین شام، شیوع پیدا کرده است. آن‌ها با یکدیگر، اختلاف کردند. گروهی گفتند: شما برای انجام مأموریتی آمده‌اید و ما معتقدیم که نباید قبل از انجام آن، برگردی. گروهی دیگر گفتند: شخصیت‌های بزرگ و صحابه‌ی رسول‌الله صلی الله علیه و آله همراه شما هستند، ما فکر می‌کنیم نباید آنان را به دهان طاعون بیندازی. عمر رضی الله عنه گفت: از نزد من، بیرون بروید. بعد از آن، گفت: انصار را فراخوانید. من انصار را فراخواندم. از آنان نیز مشورت خواست. آن‌ها هم مانند مهاجران، اختلاف کردند. عمر رضی الله عنه گفت: از نزد من، بیرون بروید. بعد از آن، گفت: شیوخ قریش یعنی همان مهاجران فصح را فراخوانید. راوی می‌گوید: آنان را فراخواندم. آن‌ها در این باره، اختلاف نکردند. بلکه یکپارچه گفتند: رأی ما این است که مردم را برگردانید و به طاعون، عرضه نکنید. اینجا بود که عمر رضی الله عنه در میان مردم، اعلان نمود که فردا صبح، من بر مرکب سوار می‌شوم و مسافرم، شما هم آماده‌باشید.

در این هنگام، ابو عبیده بن جراح رضی الله عنه گفت: آیا از تقدیر الهی، فرار می‌کنیم؟ عمر رضی الله عنه گفت: ای ابو عبیده! کاش، تو این حرف را نمی‌زدی؟ کسی دیگر این حرف را به زبان می‌آورد، گفتنی است که عمر رضی الله عنه دوست نداشت با ابو عبیده رضی الله عنه مخالفت نماید. بله، از تقدیر الهی به سوی تقدیر الهی فرار می‌کنیم. اگر شتران تو وارد دره‌ای شوند که دو کرانه دارد و یک کرانه‌ی آن، سرسبز، و کرانه‌ی دیگر آن، خشک و بی‌علف باشد؛ مگر نه این است که اگر شتران را در قسمت سرسبز بچرانی، به تقدیر الهی چرانده‌ای، و اگر در کرانه‌ی خشک بچرانی، باز هم به تقدیر الهی چرانده‌ای؟ در این اثنا، عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه که برای انجام کاری بیرون رفته بود و قبلاً حضور نداشت، آمد و گفت: من در این باره، علم و دانشی دارم؛ شنیدم که رسول‌الله ص می‌فرمود: « هرگاه، شنیدید که در سرزمینی، طاعون وجود دارد، بدان جا نروید و اگر در سرزمینی که شما در آنجا بسر می‌برید، طاعون شیوع پیدا کرد، از ترس آن، فرار نکنید.»

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۲۳

راوی می‌گوید: عمر بن خطاب رضی الله عنه بعد از شنیدن این حدیث، الله متعال را حمد و ثنا گفت و برگشت.

و اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده‌اند که عجب است امر مؤمن^۱ که مؤمن در صورت مصیبت با صبر و در صورت نعمت با شکر مستفید می‌شود.

رابطه این حدیث شریف با زمان حال از چند لحاظ است:

اول اینکه با شیوع این بیماری (COVID-19) و بسته شدن درب‌های مساجد بخصوص مسجد حرم مکی و حرم مدنی مسلمانان بیش‌ازپیش متوجه شدند که آخر زمان است و رجوع به سوی خداوند ﷻ بیشتر شد؛ ما شاهد این ماجرا هستیم که بسیاری از مسلمانان توبه کنان رو به‌طرف خداوند ﷻ نهاده‌اند و به خاطر غفلت‌ها و اشتباهات خود توبه می‌کنند. این در حقیقت خود خیری است مصداق این آیه که خداوند ﷻ می‌فرماید:

فَقَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا (قرآن، سوره. النساء، آیه. ۱۹)

ترجمه: پس چه‌بسا چیزی را خوش نمی‌دارید، و خدا در آن خیر بسیار قرار می‌دهد.

دوم اینکه هر مشکل و ناراحتی که بر مسلمانان از ناحیه شیوع این بیماری رسیده و می‌رسد از تنگی رزق و دیگر مشکلات، خداوند در بدل هر یک، اهل ایمان را ثواب و برکات روزی می‌کند و از گناهانشان می‌کاهد. در حدیث شریف از رسول اکرم صلی الله علیه و آله روایت شده است که فرمودند:

^۱ وَعَنْ أَبِي يَحْيَىٰ صُهِيبِ بْنِ سِنَانَ رضی الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: عَجِبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَخِي إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ: إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءٌ سَرَّاءُ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ. رواه مسلم.

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ وَأَبِي هُرَيْرَةَ هَيَّضَهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ، وَلَا هَمٍّ وَلَا حُزْنٍ، وَلَا أَدَى وَلَا عَمٍّ، حَتَّى الشُّوْكَةِ يُشَاكُمَهَا، إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ». (بخاری ح. ۱، ۱۹۴-۲۵۶ هـ حدیث. ۵۶۴۲)

ترجمه: ابوسعید خدری و ابو هریره هینضهما می گویند: نبی اکرم ﷺ فرمود: «مسلمان، دچار هیچ گونه خستگی، بیماری، نگرانی، ناراحتی، گرفتاری و غمی نمی شود مگر اینکه خداوند به وسیله آن‌ها، گناهانش را می بخشد. حتی خاری که به پایش می خلد» (باعث کفاره گناهانش می شود).

سوم اینکه اگر مسلمانی بر اثر این بیماری جان خود را از دست بدهد به درجه شهدا نائل خواهد آمد که در حق مؤمن خیر در خیر است. صَدَقَ رسول الله ﷺ.

چهارم اینکه اگر جان به سلامت برد بی شک شکرگزار خواهد بود که شکرگزاری خود خیر بزرگ است در حق مؤمن.

بحث اینکه خداوند ﷻ ظلم نمی کند ولی همه خیر و شر از جانب خداوند متعال می باشد

خداوند ﷻ در قرآن می فرماید:

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ (قرآن، سوره آل عمران، آیه. ۱۸۲)

ترجمه: این عقوبت به خاطر چیزی است که دست‌های شما از پیش فرستاده است، وگرنه خداوند هرگز به بندگان خود ستمگر نیست.

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۲۵

تفسیر: «این «عذاب سوزان» به خاطر کار و کردار پیشین شماست» و زندگی غرق در گناه و معصیت شما در دنیا، وگرنه «خداوند هرگز نسبت به بندگان بیدادگر نیست» پس عذابی که به شما می‌چشانند، ستم نیست بلکه عین عدالت است (هروی ع. م.، ۱۴۳۱، ص. ۴۱۴).

بی‌شک خداوند ﷻ بر بندگان ستمگر نیست و نیازی هم ندارد تا بر بندگان ظلم کند ولیکن او عادل است و بر اساس اعمال کیفر خواهد داد. هر آنچه بر مردم می‌رسد از اعمالشان است و نه از ظلم و یا ستم خداوند ﷻ. چیزی را که امروز می‌بینیم عذاب نه، بلکه هشدار است و رحمت، تا مردم برگردند وگرنه عذاب بزرگ و حقیقی همانا در سرای آخرت است که قابل مقایسه با این عذاب دنیا نیست. خداوند ﷻ در قرآن خبر می‌دهد که:

وَلَنُذِيقَهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ (قرآن، سوره. سجده، آیه. ۲۱)

ترجمه: و یقیناً به آنان از عذاب نزدیک (این دنیا) پیش از عذاب بزرگ (آخرت) می‌چشانیم، شاید (آگاه شوند و) بازگردند.

التماس دعا
و اللہ اعلم بالصواب

استنادها و نقل قول‌ها از منابع فارسی و عربی:

انصاری خواجه عبدالله کشف الأسرار و عُدّة الأبرار مشهور به تفسیر خواجه عبدالله انصاری [کتاب] / تدوین میدی ابوالفضل رشید الدین.

بخاری حافظ ابوعبدالله محمد بن اسماعیل بن ابراهیم بن مغیره صحیح بخاری [کتاب]. - ۱۹۴-۲۵۶ ه.
عطارنیشاپوری فریدالدین محمد بن ابراهیم تذکرة الأولیاء [کتاب] / تدوین استعلامی دکتر محمد. - چاپخانه خاشع، ۱۳۸۶.

قرآن قرآن [کتاب].

لاهوری علامه اقبال جاوید نامه [کتاب]. - ۳.

لاهوری علامه اقبال رموز بیخودی [کتاب]. - ۴.

مسلم مسلم بن حجاج نیشاپوری صحیح مسلم [کتاب]. - ۲۰۶-۲۶۱ ه.

«مولوی» مولانا جلال‌الدین بلخی رومی مثنوی معنوی [کتاب].

نوری میرزا حسین مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل [کتاب]. - نجف، ۱۳۱۹ ه. ق.

هروی عبدالرؤف مخلص تفسیر انوار القرآن [کتاب]. - سایت عقیده، www.aqeedeh.com, 1431.

ویکی فقه تراحم حقوق [درون خطی] // ویکی فقه (Wikifeqh.ir). - ۲۰۲۰. -
https://wikifeqh.ir/%D8%AA%D8%B2%D8%A7%D8%AD%D9%85_%D8%AD%D9%82%D9%88%D9%82

استنادها و نقل قول‌ها از منابع انگلیسی:

biography.com editor Chelsea Manning Biography [Online] // Biography. - April 2, 2014. - <https://www.biography.com/activist/chelsea-manning>.

Köhler Richard Legal Gender Recognition and the Best Interest of the Child [Article]. - [s.l.] : TGEU Policy paper, November 2018.

فتنه‌ها: مواردی که باید در مورد آن‌ها دانست □ ۲۷

Kossakovski Fedor Analysis: The thorny ethics of hybrid animals [Online] // PBS News Hours. - Oct 27, 2017. - <https://www.pbs.org/newshour/science/analysis-the-thorny-ethics-of-hybrid-animals>.

Kwok Roberta The mixed-up world of hybrid animals [Online] // Science News for Students in the Classroom. - September 13, 2018. - <https://www.sciencenewsforstudents.org/article/mixed-world-hybrid-animals>.

Qadhi Dr. Yasir What we need to know (The 2020 Situation). - MercifulServant, 2020.

لینک‌های مفید:

۱. فیلم مستند بنام چرا هارپ این قدر سروصدا برانگیز است به زبان انگلیسی [\(لینک\)](#)
۲. فیلم مستند بنام «حقیقت هارپ» به زبان انگلیسی [\(لینک\)](#)
۳. فیلم مستند بنام «پروژه‌ای که ادعا می‌شود جمعیت دنیا را زیر ۵۰۰ میلیون نفر کاهش دهد» به زبان فارسی [\(لینک\)](#)
۴. فیلم مستند بنام «پناهگاه‌های زیرزمینی - حضرت مهدی کیست؟» به زبان فارسی [\(لینک\)](#)
۵. فیلم سخن‌رانی شیخ حمزه یوسف تحت عنوان «هدیه‌ای در این فتنه نهفته است» به زبان انگلیسی [\(لینک\)](#)